

TURISTIČKE INFORMACIJE:

Turistički informativni centar
Bulevar Mihajla Pupina 9
Tel: +381 21 421 811,
Ponedjeljak – Petak: 07.30 – 15.30 h
E-mail: tons@novisad.travel

Turistički informativni centar
Jevrejska 10
Tel: +381 21 66 17 343, 66 17 344
Ponedjeljak – Petak: 07.30 – 17.00 h
Subota: 10.00 – 15.00 h
E-mail: tons@novisad.travel

www.novisad.travel

NOVI SAD PRIČA

Vaš lični vodič kroz Novi Sad

Aplikaciju „Novi Sad priča“ možete besplatno da preuzmete sa Google Play store-a na vaš „pametni telefon“ i da putem audio vodiča upoznate Novi Sad i njegove znamenitosti.

NOVI SAD

pogled koji nedostaje

TURISTIČKA ORGANIZACIJA
GRADA NOVOG SADA

Informacije za turiste:

Posete hramovima su u isključivoj nadležnosti verskih zajednica.

Jevrejska opština Novi Sad je, za sada, jedina ustanovila mogućnost organizovane posete Sinagogi. Prema informaciji iz Jevrejske opštine turističke posete potrebno je najaviti jedan dan ranije na telefon 021/423-882 (vikendom ne rade), radi rezervacije termina i eventualnog angažovanja usluga vodiča.

Impresum

Izdavač: Turistička organizacija Grada Novog Sada

Za izdavača: Branislav Knežević

Tekst, podaci: Gordana Stojaković

Lektura, korektura: Jovana Perošević

Dizajn: Grafomarketing Novi Sad

Fotografije: Arhiva TONS-a, Dragan Kurucić

Štampa:

Tiraž: 1000

ISBN: 978-86-88855-56-3

Literatura: Spomeničko nasleđe Srbije (1998);

Mapa verskih zajednica Novog Sada (2003)

Novi Sad, septembar 2016.

CIP- Каталогизација у публикацији
Библиотека Матице српске, Нови Сад

338.48(497.113 Novi Sad)(036)

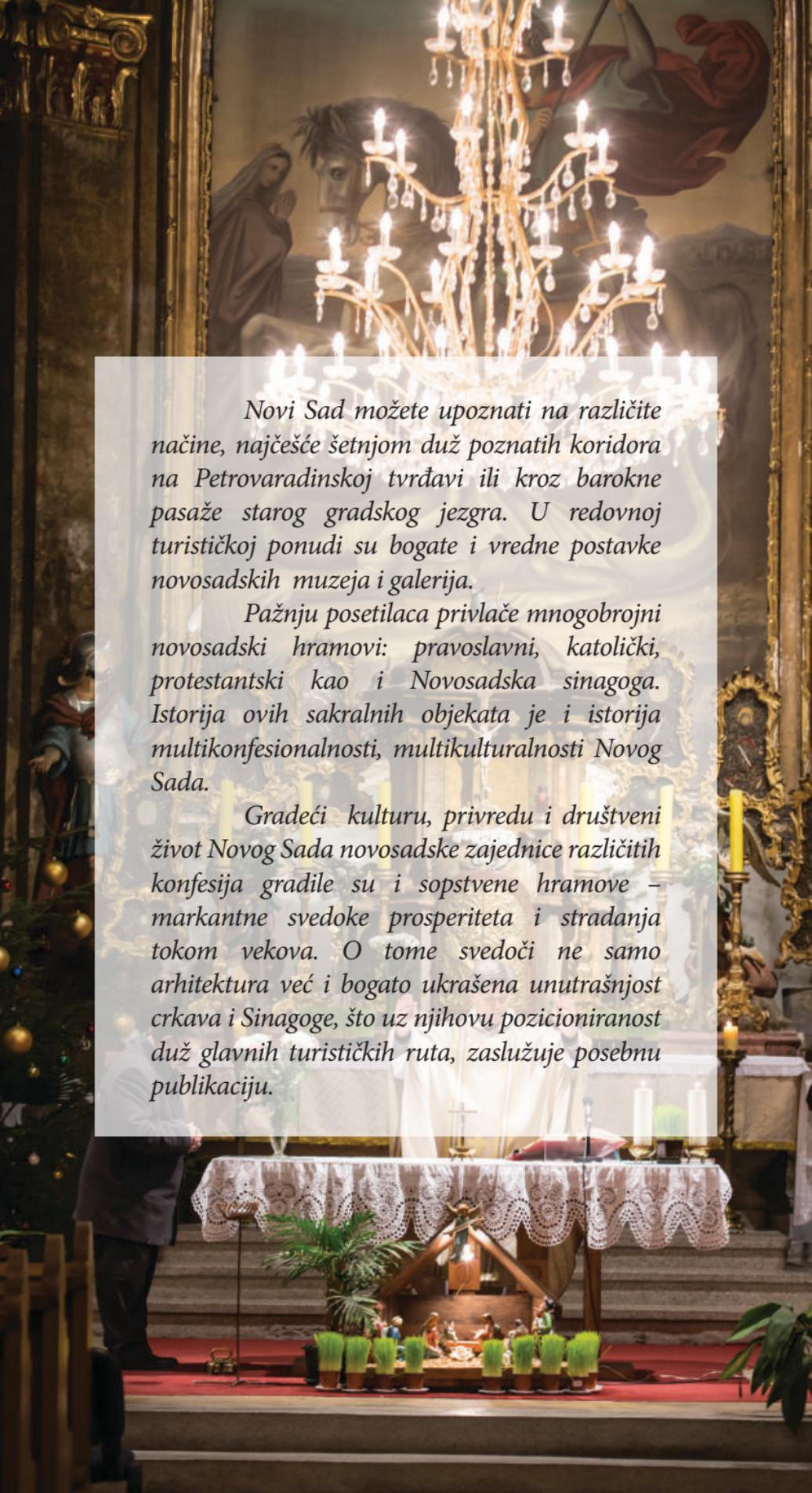
NOVI Sad : pogled koji nedostaje / tekst
Gordana Stojaković, Branislav Knežević. - Novi Sad
: Turistička organizacija Novog Sada, 2016 (Novi
Sad : Grafomarketing). - 16 str. : ilustr. ; 20 cm

Tiraž 1.000.

ISBN 978-86-88855-56-3
1. Stojaković, Gordana [аутор]
2. Knežević, Branislav [аутор]
а) Нови Сад - Водичи
COBISS.SR-ID 308020231

Izdavač ne odgovara za promenu
informacija i podataka

Novi Sad možete upoznati na različite načine, najčešće šetnjom duž poznatih koridora na Petrovaradinskoj tvrđavi ili kroz barokne pasaže starog gradskog jezgra. U redovnoj turističkoj ponudi su bogate i vredne postavke novosadskih muzeja i galerija.

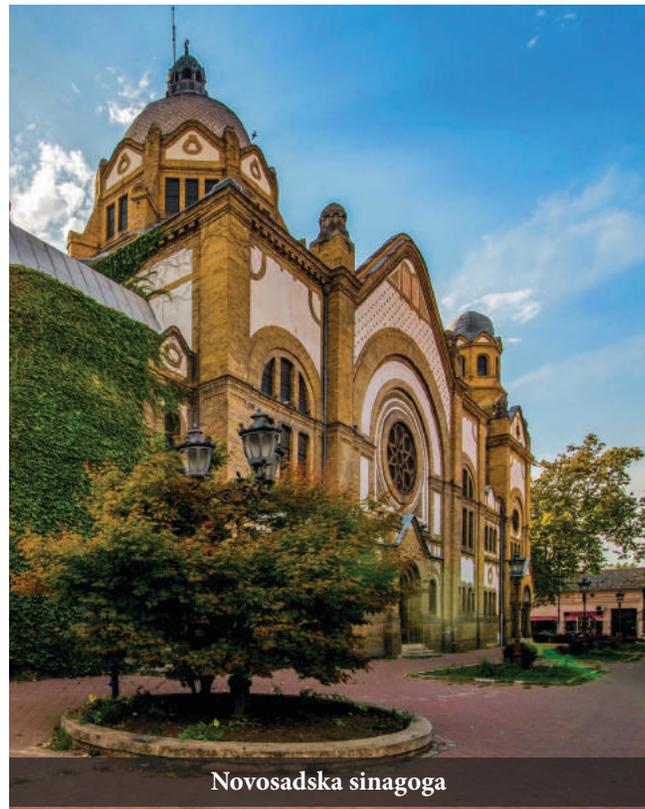
Pažnju posetilaca privlače mnogobrojni novosadski hramovi: pravoslavni, katolički, protestantski kao i Novosadska sinagoga. Istorija ovih sakralnih objekata je i istorija multikonfesionalnosti, multikulturalnosti Novog Sada.

Gradeći kulturu, privredu i društveni život Novog Sada novosadske zajednice različitih konfesija gradile su i sopstvene hramove – markantne svedoke prosperiteta i stradanja tokom vekova. O tome svedoči ne samo arhitektura već i bogato ukrašena unutrašnjost crkava i Sinagoge, što uz njihovu pozicioniranost duž glavnih turističkih ruta, zaslužuje posebnu publikaciju.

Rimokatolička Crkva Imena Marijinog

Rimokatolička Crkva Imena Marijinog (poznata kao Katedrala) je izgrađena u neogotskom stilu između 1893. i 1895. Sagrađena je na Trgu slobode na mestu starijih crkava od kojih je najstarija izgrađena u prvim decenijama 18. veka. Po okončanju ratnih sukoba tokom Bune 1848/49. katolička zajednica je započela obnovu svog hrama koji je od 1864. postao i stalni katedralni hram. Krajem 19. veka katolička zajednica Novog Sada je odlučila da sazida novi, reprezentativni hram koji i danas postoji. Novi hram, po projektu Đerđa Molnara počeo je da se zida 1891. On je sazidao trobrodnu baziliku sa tornjem visokim 73 m što je čini najvišom bogomoljom u gradu. U crkvi se nalaze četiri oltara, a glavni krase tirolska rezbarija. Prozori su ukrašeni vitražima, rađenim u Pešti. Crkva ima orgulje iz 1885. Bista arhitekta Đerđa Molnara se nalazi u niši ispod hora crkve.

Novosadska sinagoga

Novosadska sinagoga sa zgradama Jevrejske škole i Jevrejske opštine predstavlja prostorno kulturno-istorijsku celinu izgrađenu 1909. prema zamislima peštanskog arhitekta Lipota Baumhorna. Monumentalni kompleks kojim dominira Sinagoga, jedan je od najvećih u ovom delu Evrope. Sinagoga je trobrodna građevina iznad čijeg centralnog dela se uzdiže kupola visine 40 m. Unutrašnjost je podeljena na prizemlje i galeriju. U prizemlju su muška i „oltarska sedišta“ a na galerijama su sedišta za žene. Novosadska Sinagoga je služila 1944. kao sabirni centar za Jevreje pre nego što su poslani u logore smrti, o čemu svedoči i tabla na prednjoj fasadi hrama.

Sinagogu upotpunjuju zgrade Jevrejske škole i Jevrejske opštine koje su paralelno postavljene u odnosu na Sinagogu. Čitav kompleks je izgrađen u stilu secesije. Fasade sve tri građevine urađene su od žute klinker opeke, a fasada Sinagoge je ukrašena ornamentima.

Srpska pravoslavna Crkva Sv. Georgija

Srpska pravoslavna Crkva Sv. Georgija je Saborni hram i nalazi se tik uz Vladičanski dvor Eparhije bačke. Savremena crkva je jednobrodna građevina sa tročlanom oltarskom apsidom i visokim, novobaroknim zvonikom. Prvi hram na ovom mestu izgrađen je u periodu 1734-1740. Kao i veći deo građevina u Novom Sadu crkva je stradala u bombardovanju sa Petrovaradinske tvrđave u Buni 1849. Hram je obnovljen u periodu 1851-1853. prema planu peštanskog arhitekta Gustava Šaibe. Savremeni oblik crkva je dobila tokom poslednje obnove izvršene u periodu 1903-1905. prema planovima drugog peštanskog arhitekta i graditelja Mihajla Harminca. Prvobitni ikonostas, koji je u vreme prve obnove izradio slikar Jovan Klajić, zamenjen je novim koji je oslikao Paja Jovanović, jedan od najvećih srpskih slikara, predstavnik akademskog realizma. Zidne slike je uradio Stevan Aleksić, takođe jedan od najznačajnijih srpskih slikara s kraja 19. i s početka 20. veka. Unutrašnjost crkve ukrašena je vitražima što doprinosi opštem utisku raskoši koje posetilac ima, a koja svedoči o bogatstvu zajednice koja je gradila Saborni hram.

Srpska pravoslavna Crkva Uspenja Bogorodice

Srpska pravoslavna Crkva Uspenja Bogorodice – Uspenska crkva je spomenik kulture od izuzetnog značaja. Najstarija crkva na ovom mestu izgrađena je verovatno u prvim decenijama 18. veka da bi je zamenila nova izgrađena 1776. koja i danas postoji. To je jednobrodna barokna građevina sa polukružnom oltarskom apsidom i zvonikom iznad zapadnog pročelja. Ikonostas crkve rezbarili su braća Marković – Aksentije i Arsenije. Ikone ikonostasa pripisiju se Janku Halkozoviću, Dimitriju Jankoviću i Andreju Šaltisti. Zidne slike su radili Janko Halkozović i Vasilije Ostojić, slikari koji se ubrajaju među najznačajnije predstavnike srpskog ranobaroknog slikarstva. Uz njih zidne slike je radio i Jovan Popović. Rad svih pomenutih slikara u Uspenskoj crkvi rezultirao je jedinstvenom i izuzetnom baroknom celinom koja na najbolji način reprezentuje srpsko slikarstvo krajem 18. veka.

Srpska pravoslavna Crkva prenosa moštiju Sv. Nikole

Srpska pravoslavna Crkva prenosa moštiju Sv. Nikole – Nikolajevska crkva je najstariji pravoslavni hram u Novom Sadu. Zna se da je osvećen 1730. i da su ktitori bili braća Bogdan, koji su ga izgradili kao porodičnu grobnicu. Crkva je porušena u Buni (1849) kao i mnoge druge građevine u Novom Sadu. Obnovu, završenu 1862. finansirali su veliki dobrotvori Marija i Jovan Trandafil iz fonda koju su za tu namenu i osnovali. Nikolajevska crkva je barokna građevina manjih dimenzija na kojoj se ističu zvonik nad zapadnim pročeljem i manja kupola iznad centralnog dela naosa. Ikonostas je oslikao novosadski slikar Pavle Simić.

U crkvi su sahranjeni dobrotvori Marija i Jovan Trandafil i njihova rano preminula deca Kosta i Sofija. U njoj su 1913. kršteni i sinovi Alberta Ajnštajna i njegove prve žene Novosađanke, Mileve Marić-Ajnštajn. Na spoljnom zidu crkve se nalazi najstariji zapis reči Novi Sad na srpskom jeziku.

Srpska pravoslavna Crkva Sv. Tri Jerarha

Srpska pravoslavna Crkva Sv. Tri Jerarha – Almaška crkva je spomenik kulture od izuzetnog značaja. Sagrađena je 1797. prema projektu Martina Kovčarskog kao jednobrodni, klasicistički hram sa visokim masivnim zvonikom na zapadnom pročelju. Ikonostasnu pregradu u crkvi rezbario je Aksentije Marković, a ikone su rad Arsenija Teodorovića, jednog od najznačajnijih i najuticajnijih srpskih slikara 18. i 19. veka. Zidne slike i one na svodu naosa takođe je uradio Arsenije Teodorović, dok su delovi oltarskog prostora ukrašeni slikama ukrajinskog slikara Andreja Šaltiste. Ikonu na Bogorodičnom tronu uradio je slavni srpski slikar Uroš Predić.

Reformatska hrišćanska crkva

Reformatska hrišćanska crkva nalazi se u Šafarikovoj ulici. Crkvena opština Reformatske hrišćanske crkve u Novom Sadu osnovana je 1808. a prvi vernici su bili Mađari mahom iz Erdelja. Danas u Novom Sadu postoje dve crkve Reformatsko hrišćanske zajednice od kojih se jedna nalazi u centru (Šafarikova ulica) a druga u naselju Telep. Crkva u centru Novog Sada sagrađena 1865. je na mestu starijeg hrama koji je kao i mnoge građevine u Novom Sadu porušen u Buni 1849. Projekat je delo Imre Manjukija a izvedeno je u neogotskom stilu sa elementima klasicizma. U crkvi se nalaze orgulje iz 1890.

Slovačka Evangelička crkva A.V.

Slovačka Evangelička crkva A.V. nalazi se u ulici Jovana Subotića. Prvi pisani dokumenti o Slovacima u Novom Sadu (tada Petrovaradinskom Šancu) datiraju iz prvih decenija 18. veka. Crkva koja i danas postoji sagrađena je 1886. naporom vernika i pod patronatom grofa Adolfa Rajzera. Projekat crkve i njena gradnja delo su Jozefa Coceka, školovanog graditelja iz porodice Cocek, čiji je novosadski rodonačelnik bio preduzimač i graditelj Alojz Cocek. Jozef Cocek je crkvu izgradio, koristeći klasicističke i barokne elemente, kao jednobrodnu građevinu sa masivnim zvonikom iznad pročelja. Orgulje koje se nalaze u crkvi predstavljaju posebnu vrednost kao i zvonik crkve. U produžetku je sedište Episkopije Slovačko Evangeličke crkve A.V.

Grkokatolička Crkva Sv. Apostola Petra i Pavla

Grkokatolička Crkva Sv. Apostola Petra i Pavla se nalazi u Miletićevoj ulici u centru grada. Parohija grkokatoličke zajednice u Novom Sadu osnovana je 1780. Među vernicima je najviše Rusina, Ukrajinaca i Rumuna. Crkva je izgrađena u klasicističko-baroknom stilu 1820. a zadržala je prvobitni izgled budući da je jedan od retkih objekata u Novom Sadu koji nije porušen u Buni (1849). Ivanu Ivaniću i Arseniju Teodoroviću, jednom od najznačajnijih i najuticajnijih srpskih slikara 18. i 19. veka.

Rimokatolička Crkva Sv. Juraja

Rimokatolička Crkva Sv. Juraja sa samostanom je izgrađena u baroknom stilu između 1701. i 1714, a rezidencija samostana 1734. Na fasadi crkve je kip osnivača Isusovačkog reda, Sv. Ignacija. U podrumu je kriptu u kojoj su sahranjeni predstavnici visokog plemstva poginulog u bitkama sa Turcima počev od 1696. i najpoznatijoj - Bici kod Petrovaradina 1716.

U Rimokatoličkoj Crkvi Sv. Juraja su i table koje svedoče da je austrougarski car Franja Josif (1830-1916) posetio Petrovaradinsku tvrđavu 1852, a regent Aleksandar Karađorđević (1888-1934) je to isto učinio 1919.

Rimokatolička Crkva Snežne Gospe

Rimokatolička Crkva Snežne Gospe izgrađena je na mestu gde je najpre bio katolički hram, a tokom perioda osmanske vladavine, započetim pobedom u Mohačkoj bici 1526, džamija. Krajem 17. veka Isusovci su napuštenu džamiju na Tekijama preuredili u crkvu koju su posvetili Bezgrešnom začecu Marijinom. Jedna od ključnih pobeda Habzburške monarhije nad Osmanskim carstvom koja je doprinela da se Turci trajno povuku sa prostora Bačke i Srema desila se 5. avgusta 1716. u blizini tekijskog hrama na prostoru obližnjeg brda Vezirac. Pobeda hrišćanske vojske je prema legendi pripisana Bogorodici, te je hram na Tekijama podignut njoj u slavu postao i specifičan spomen na taj događaj.

Današnji izgled crkva je dobila 1881. zalaganjem župnika i književnika, Ilije Okrugića Sremca. Projekat obnove je u neogotičkom-romaničkom stilu uradio arhitekta Herman Bole. Specifičnosti hrama su da se simbolično ispod krsta na vrhu kupole nalazi polumesec, te da se unutar hrama čuva kopija ikone Marije Snežne rađena po originalu iz rimske crkve Santa Marija Mađore. Crkva je danas ekumensko svetište gde se tokom Malih i Velikih Tekija održavaju procesije, a ove poslednje su spomen Bitke kod Petrovaradina iz 1716.